

တၢ်မံယုၣ်တရီတပါဖိသၣ်

တၢ်မံယုၣ်တရီတပါန့ၣ် တဘၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီဘၣ်ဒီး မ့ၢ်တၢ်မၤကမၣ်ဘၢကွီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မံယုၣ်တရီတပါ မ့ၢ်ဝဲဖဲ မၤန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်လၢကမံယုၣ်တၢ် မ့တမ့ၢ် မၤကၤတၢ်မံယုၣ်ခိဖျိ တၢ်ဟ့ၣ်ကနၤမ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်မၤမ့ၢ်မၤခုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ဟံၣ်ဃီတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးမ့ၢ်ဂ့ၤ ကသံၣ်မူၤဘျီးမ့ၢ်ဂ့ၤ သံးဇီၤကံးဇီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီးကျိၣ်စ့တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မံယုၣ်တရီတပါဖိသၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဖဲ ပုၤလၢအသးပုၤန့ၢ်ဒီးတဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်လီၢ်တၢ်လၢမ့ၢ်ဂ့ၤ ဘူးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ သရၣ်သရၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ကိတိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပီၤရီမ့ၢ်ဂ့ၤ ဟံၣ်န့ၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ပုၤသးနံၣ်၁၈နံၣ်ဆူအဖီလၢတဖၣ် လၢတၢ်မံယုၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မံယုၣ်တရီတပါန့ၣ် ပုၣ်ယုၣ်စ့ၢ်ကိးဒီး တၢ်ထိးဘူးထိးတၢ်ပုၤသးစၢ်အက့ၢ်အဂီၢ် မ့တမ့ၢ် မၤပုၤသးစၢ်လၢကဖိၣ်နက့ၢ်နဂီၤလၢ တၢ်မံယုၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မတၤတဂၤလၢအဘၣ်တၢ်မၤတရီတပါအိၣ်လဲၣ်

ပုၤသးစၢ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤတရီတပါအိၣ်တဖၣ် အါတက့ၢ်မ့ၢ်ပိၢ်မုၢ်ဖိဘၣ်ဆၣ် ပိၢ်ခွါဖိစ့ၢ်ကိး ဘၣ်တၢ်မံယုၣ်တရီတပါန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အါဒ်အါဂၤအိၣ်ဒီး ဟံၣ်ဖိဃီဖိအတၢ်ကိတိၢ်ခဲအတၢ်ဘၣ်ကံၢ်ဂုၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်သူကသံၣ်မူၤဘျီးမ့ၢ်ဂ့ၤ မ့တမ့ၢ်တၢ်တူၢ်ဘၣ်ဖိသၣ်ခါတၢ်မၤဆါပယုၣ် တၢ်တအံးထွဲကွၢ်ထွဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ် ဒီး တၢ်မံယုၣ်တရီတပါအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အါဒ်အါဂၤ အဟံၣ်အဃီတအိၣ်ဘၣ်လၢစ့ၤသီအတီၢ်ပုၤမ့ၢ်ဂ့ၤ အါနံၣ်အါလါမ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီးအါတက့ၢ်ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပုၤတဖၣ် ဟံးန့ၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကမံယုၣ်တရီတပါအိၣ်ဖဲ အဟံၣ်အဃီတအိၣ်ဘၣ်အါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မံယုၣ်အသးနံၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤန့ၣ်လဲၣ်

တၢ်မံယုၣ်အသးနံၣ်လၢကီၢ်ခဲန့ၣ်အပူၤမ့ၢ်ဝဲ ၁၆ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်သးနံၣ်အဆၢကတီၢ်လၢ ပုၤတဂၤအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်လၢ ကမၤတၢ်ဆၢတဲာ်ဘၣ်ယး တၢ်မံယုၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤ ၁၆ နံၣ်တဂၤမ့ၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်လၢ ကမၤတၢ်ဆၢတဲာ် လၢတၢ်မံယုၣ်ဘၣ်ဆၣ် အဝဲတမ့ၢ်ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပုၤဒီးဘၣ်. လၢမဲၤနံၣ်ထီၣ်ကီၢ်ရှုၣ်န့ၣ် ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပုၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အိၣ်ဖဲ အသးအိၣ် ၁၈ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤ ၁၆ နံၣ်တဂၤ အါၣ်လီၤလၢကမံယုၣ်ဒီး ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပုၤသ့ဝဲန့ၣ် ထဲန့ၣ်လၢ ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပုၤလၢ အတအိၣ်ဒီး တၢ်လီၢ်တၢ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်လီၢ်တၢ်လၢတဂၤ မ့ၢ်မံယုၣ်ဒီး ပုၤ ၁၈ နံၣ်ဆူအဖီလၢန့ၣ် တဘၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီဘၣ်. ပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပုၤအမူအဒါအိၣ်လၢ ကဘၣ်လူၤပိၢ်ထွဲတၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မ့ၢ်သ့ၣ်ညါလၢနမၤတရီတပါဖိသၣ်န့ၣ် တၢ်ကမၤအသးဒ်လဲၣ်

နမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကမၣ်လၢ နမၤတရီတပါဖိသၣ် ၁၆ နံၣ်ဆူအဖီလၢန့ၣ် နလီၤဘၣ်ဆူယိၣ်ပုၤ တုၤလၢအနံၣ် ၁၀ သ့ဝဲဒီး ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကဆုၤဖျိးကွံာ်နၤလၢ ကီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ. နတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒီးတၢ်သကဲးပတၢ် မၤဘၣ်ဒိ နဟံၣ်ဖိဃီဖိဒီး နပုၤတတၢ်အလၢကပီၤသ့ဝဲလီၤ. ပၤကီၢ်ကထၢန့ၣ်နမံၤလၢ တၢ်မၤဆါပယုၣ်ဖိသၣ်စရီ (Child Abuse Registry) အပူၤ ဖဲပုၤတဂၤဂ့ၤတဂၤဂ့ၤထံၣ်ဝဲသ့န့ၣ်လီၤ. နကဘၣ်အိၣ်လၢ တၢ်မိၢ်ဆုးအပူၤ လၢနတၢ်အိၣ်မူတစီၤသးဒီး ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကအိၣ်ဒီး တၢ်ကိတိၢ်ခဲလၢ ကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤ မ့တမ့ၢ် ယုဟံၣ်ဃီတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ပိၣ်ထွဲ မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်

ဖိသၣ်လၢအဘၣ်တၢ်မံၤယုၣ်တရီၤတပါတဂၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကအိၣ်ဒီးယဲၤသဲတၢ်ဆါ (STIs) မ့တမ့ၢ် HIV ယဲၤသဲတၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်တသူထွၣ်ဖျိၣ်ဖဲ နမံၤယုၣ်တၢ်အခါဘၣ်န့ၣ် ဖိသၣ်အယဲၤသဲတၢ်ဆါကဘၣ်ကူဘၣ်ကံၤနၤ မ့တမ့ၢ် နယဲၤသဲတၢ်ဆါကဘၣ်ကူဘၣ်ကံၤဖိသၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးယဲၤသဲတၢ်ဆါ မ့တမ့ၢ် နယဲၤသဲတၢ်ဆါမ့ၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံၤတၢ်န့ၣ် နၤမ့တမ့ၢ်ပုၤလၢနမံၤယုၣ်တဂၤ ကဒီးန့ၣ်ဘၣ် HIV ယဲၤသဲတၢ်ဆါ ညီညီကဒ်န့ၣ်လီၤ. HIV ယဲၤသဲတၢ်ဆါ ဒုးကဲထီၣ် အူးစံတၢ်ဆါ (AIDS) ဒီး ကသံၣ်လၢ အမၤဘျါအူးစံတၢ်ဆါ တအိၣ်ဘၣ်. နမ့ၢ်အိၣ်ဒီး HIV ယဲၤသဲတၢ်ဆါန့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နတသ့ၣ်ညါလီၤနသးဘၣ် ဒီဖျိလၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နတအိၣ်ဒီး တၢ်ဆါအပနီၣ် နီတမံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်တအိၣ်ဒီး တၢ်ဆါအပနီၣ်ဘၣ်ဒၣ်လဲၣ် နဘၣ်ကူဘၣ်ကံၤပုၤလၢ နမံၤယုၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ နမၤနဝၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီးနဖိနလံၤလၢခံတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ သ့စ့ၢ်ကိးလီၤ.

နမ့ၢ်ဆိမိၣ်လၢ ပုၤတဂၤဂၤမၤတရီၤတပါဖိသၣ်န့ၣ် နကဘၣ်မၤဒ်လဲၣ်

ပုၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပုၤကိးဂၤဒဲး အမူအဒါအိၣ်လၢ ကဘၣ်ဒိသဒါဖိသၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်မၤတရီၤတပါအီၤန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢ ဖိသၣ်တဂၤဂၤ ဘၣ်တၢ်မၤတရီၤတပါအီၤန့ၣ် နကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါ ပၤကီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ဖိသၣ်ဒီးဟံၣ်ဖိယိၣ်ဖိကရၢ (CFS) မ့ၢ်ဂ့ၤ မ့တမ့ၢ် ယဲၤသဲတၢ်ဆါအဝဲၤကျိၤလၢတၢ်ဆါဟံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ လၢနတၢ်ဘၣ်ယိၣ်န့ၣ်လီၤ. နတလိၣ်တဲဖျါထီၣ်နမံၤဘၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်လၢနတဲဖျါခဲလၢၣ် တၢ်ကဟံၣ်အီၤ ဘၣ်ဘၣ်ဘၢဘၢန့ၣ်လီၤ. နတီၣ်ဖျါဒုးသ့ၣ်ညါနတၢ်ဘၣ်ယိၣ် မ့ၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ် သံကွၢ်ပုၤလၢအကွၢ်ထွဲနၤ (Counsellor) လၢကမၤစၢၤနၤအဂီၢ်တက့ၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖိလၢတဖၣ်အံၤ တဘၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီဘၣ်. နကဘၣ်ဆဲးကျိးပၤကီၢ်ဖဲ

- နထံၣ်ပုၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပုၤလၢကျဲခိၣ်တဂၤ သံကွၢ်ပုၤလၢအသးနံၣ်အိၣ် ၁၈ နံၣ်ဆူအဖိလၢတဂၤ လၢကမံၤယုၣ်ဝဲအဂီၢ်
- နသ့ၣ်ညါလၢ ပုၤတဂၤဆါလီၤအိၣ်ဖိသၣ်လၢ တၢ်မံၤယုၣ်အဂီၢ်
- နထံၣ်တၢ်ဂီၤလၢဖိသၣ်အိၣ်ဘ့ၣ်ဆုးဒီး တၢ်မံၤယုၣ်အီၤလၢ အ့ထၢၣ်နဲး (Internet) အပူၤ
- ဖိသၣ်တဂၤဘၣ်တၢ်ဆဲးကျိးအီၤဒီးရူအီၤ လၢအ့ထၢၣ်နဲးအပူၤ လၢတၢ်ကမံၤယုၣ်တရီၤတပါအဂီၢ်
- နထံၣ်ဝဲးပစး (Website) လၢအမၤကၤတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤလၢ တၢ်ကမၤတရီၤတပါဖိသၣ်အဂီၢ်
- နတယၢ်လၢ ဟံၣ်လၢအအိၣ်လၢနဟီၣ်ကဝီၤတဖျါၣ် ဘၣ်တၢ်သူအီၤလၢ တၢ်မၤကၤတၢ်မံၤယုၣ်တရီၤတပါဖိသၣ်
- နသ့ၣ်ညါလၢ ဖိသၣ်တဂၤဘၣ်တၢ်မၤတရီၤတပါအီၤ လၢအဟံၣ်ဖိယိၣ်ဖိအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ လၢကွီမ့ၢ်ဂ့ၤ မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်လီၢ်တပူၤလၢလၢမ့ၢ်ဂ့ၤ

နတီၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢ အတဖိးသဲးစးတဖၣ်အံၤ လၢ (online) ဖဲ www.cybertip.ca မ့ၢ်ဂ့ၤ ကိးလိတဲစိလၢ ဝုန့ဖဲးပၤကီၢ်အိၣ်ဖဲ ၉၈၆ ၃၄၆၄ မ့တမ့ၢ် ဆုၢ်တၢ်ကစီၣ်ဖဲ wps-vice@winnipeg.ca မ့ၢ်ဂ့ၤ သ့ဝဲဒၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူညါအဂီၢ် ကွၢ်ဘၣ်ဖဲ www.stopsexwithkids.ca တက့ၢ်.